Załącznik
do Zarządzenia Nr 35/0101/2022 Rektora AJP
z dnia 29 kwietnia 2022 r.

I N S T R U K C J A

postępowania z substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi oraz butlami ciśnieniowymi w Akademii im. Jakuba z Paradyża

Rozdział I.
Postanowienia ogóle

§ 1.

Niniejsza Instrukcja reguluje postępowanie z:

1) substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi;
2) butlami ciśnieniowymi.

§ 2.

Do celów niniejszej Instrukcji stosuje się następujące definicje:

1) *klasa zagrożenia* oznacza charakter zagrożenia wynikający z właściwości fizycznych, zagrożenia dla zdrowia ludzkiego lub dla środowiska;
2) *kategoria zagrożenia* oznacza podział kryteriów w każdej klasie zagrożeń określających stopień zagrożenia;
3) *piktogram określający rodzaj zagrożenia* oznacza układ graficzny zawierający znak i inne elementy graficzne, takie jak: obwódka, wzór lub kolor tła, których zadaniem jest przekazanie konkretnych informacji o danym zagrożeniu;
4) *hasło ostrzegawcze* oznacza wyraz wskazujący na odpowiedni stopień zagrożenia, w celu ostrzeżenia czytającego o potencjalnym zagrożeniu; wyróżnia się następujące dwa poziomy:
    a) *niebezpieczeństwo* oznacza hasło ostrzegawcze wskazujące na bardziej poważne kategorie zagrożeń,
    b) *uwaga* oznacza hasło ostrzegawcze wskazujące na kategorie zagrożeń niższego stopnia;
5) *zwrot określający zagrożenie* oznacza zwrot przypisany klasie i kategorii zagrożenia opisujący rodzaj zagrożeń wywoływanych przez substancję lub mieszaninę stwarzającą zagrożenie, w tym, w odpowiednich przypadkach, stopień zagrożenia;
6) *zwrot określający środki ostrożności* oznacza zwrot opisujący zalecane środki służące zmniejszeniu lub zapobieganiu szkodliwym skutkom, które wynikają z narażenia na substancję lub mieszaninę stwarzającą zagrożenie podczas jej stosowania lub unieszkodliwiania;
7) *substancja* oznacza pierwiastek chemiczny i jego związki w stanie, w jakim występują w przyrodzie lub zostają uzyskane za pomocą procesu produkcyjnego, z wszystkimi dodatkami wymaganymi do zachowania ich trwałości oraz wszystkimi zanieczyszczeniami powstałymi w wyniku zastosowanego procesu, wyłączając rozpuszczalniki, które można oddzielić bez wpływu na stabilność i skład substancji;
8) *wyrób* oznacza przedmiot, który podczas produkcji otrzymuje określony kształt, powierzchnię, konstrukcję lub wygląd zewnętrzny, co decyduje o jego funkcji w stopniu większym niż jego skład chemiczny;
9) *wytwórca wyrobu* oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną wytwarzającą lub składającą wyrób we Wspólnocie;

10) *polimer* oznacza substancję składającą się z cząsteczek stanowiących sekwencję jednego lub kilku rodzajów jednostek monomeru. Cząsteczki takie muszą charakteryzować się statystycznym rozkładem masy cząsteczkowej w pewnym zakresie, a różnice w masie cząsteczkowej powinny wynikać przede wszystkim z różnic w liczbie jednostek monomeru w cząsteczce. Polimer zawiera:
    a) cząsteczki stanowiące prostą większość wagową, które zawierają co najmniej trzy jednostki monomeru związane kowalencyjnie z co najmniej jeszcze jedną jednostką monomeru lub z innym reagentem,
    b) cząsteczki niestanowiące prostej większości wagowej wśród cząsteczek o tej samej masie cząsteczkowej. W kontekście tej definicji „jednostka monomeru" oznacza przereagowaną formę monomeru w polimerze;
11) *monomer* oznacza substancję, która jest w stanie tworzyć wiązania kowalencyjne z serią innych podobnych lub niewykazujących podobieństwa cząsteczek w reakcji tworzenia polimerów, w odpowiednich warunkach wykorzystywanych w danym procesie;
12) *rejestrujący* oznacza producenta lub importera substancji bądź wytwórcę lub importera wyrobu przedkładającego w trybie rozporządzenia WE nr 1907/2006 wniosek o rejestrację substancji;
13) *produkcja* oznacza wytwarzanie lub ekstrakcję substancji w stanie, w jakim występują w przyrodzie;
14) *producent* oznacza osobę fizyczną lub prawną mającą siedzibę na terytorium Wspólnoty wytwarzającą substancję na terytorium Wspólnoty;
15) *import* oznacza fizyczne wprowadzenie na obszar celny Wspólnoty;
16) *importer* oznacza osobę fizyczną lub prawną mającą siedzibę na terytorium Wspólnoty i odpowiedzialną za import;
17) *wprowadzenie do obrotu* oznacza odpłatne lub nieodpłatne dostarczenie lub udostępnienie stronie trzeciej. Import jest uznawany za wprowadzenie do obrotu;
18) *dalszy użytkownik* oznacza osobę fizyczną lub prawną mającą siedzibę na terytorium Wspólnoty i niebędącą producentem ani importerem, która używa substancji w jej postaci własnej lub jako składnik mieszaniny podczas prowadzonej przez siebie działalności przemysłowej lub innej działalności zawodowej. Dystrybutor ani konsument nie są uważani za dalszych użytkowników. Reimporter podlegający wyłączeniu zgodnie z przepisem art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 uważany jest za dalszego użytkownika;
19) *dystrybutor* oznacza osobę fizyczną lub prawną mającą siedzibę na terytorium Wspólnoty, w tym osobę prowadzącą handel detaliczny, która wyłącznie magazynuje oraz wprowadza do obrotu substancję w jej postaci własnej lub jako składnik mieszaniny, udostępniając ją osobom trzecim;
20) *półprodukt* oznacza substancję, która jest produkowana, zużywana lub stosowana do przetwarzania chemicznego (zwanego dalej *syntezą*) w celu przekształcenia jej w inną substancję;
21) *półprodukt niewyodrębniany* oznacza półprodukt, który podczas syntezy nie jest celowo usuwany (z wyjątkiem procesu pobierania próbek) z urządzenia, w którym przeprowadzana jest synteza. Urządzenie takie oznacza pojemnik do przeprowadzania reakcji, wyposażenie pomocnicze i urządzenia, przez które przemieszczają się substancje podczas stałego procesu ciągłego lub okresowego, a także rurociągi do transportowania z jednego pojemnika do drugiego w celu przeprowadzenia następnego etapu reakcji; urządzenie takie nie oznacza zbiorników i innych pojemników, w których substancje są magazynowane po wyprodukowaniu;

22) *półprodukt wyodrębniany w miejscu wytwarzania* oznacza półprodukt niespełniający kryteriów półproduktu niewyodrębnianego i w którego przypadku produkcja samego półproduktu i synteza innej (innych) substancji z tego półproduktu odbywa się w tym samym miejscu wytwarzania, obsługiwanym przez jedną lub więcej osób prawnych;
23) *transportowany półprodukt wyodrębniany* oznacza półprodukt niespełniający kryteriów półproduktu niewyodrębnianego i transportowany pomiędzy innymi miejscami wytwarzania lub do nich dostarczany;
24) *miejsce wytwarzania* oznacza pojedynczy obszar, na terenie którego (jeżeli znajduje się tam więcej niż jeden producent substancji – wspólnie) użytkowana jest określona infrastruktura i wyposażenie;
25) *uczestnicy łańcucha dostaw* oznaczają wszystkich producentów lub importerów lub dalszych użytkowników w łańcuchu dostaw;
26) *Agencja* oznacza Europejską Agencję Chemikaliów powołaną rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006;
27) *właściwy organ* oznacza organ lub organy lub podmioty powołane przez państwa członkowskie w celu realizowania obowiązków wynikających z przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. Urz. UE. seria L z 2006 r. Nr 396, str. 1 ze zm.);
28) *substancja wprowadzona* oznacza substancję, która spełnia co najmniej jedno z następujących kryteriów:
    a) jest zamieszczona w Europejskim wykazie istniejących substancji o znaczeniu komercyjnym (European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances - EINECS),
    b) przynajmniej raz w ciągu 15 lat poprzedzających wejście w życie niniejszego rozporządzenia została wyprodukowana na terytorium Wspólnoty lub krajów, które przystąpiły do Unii Europejskiej w dniu 1 stycznia 1995 r., w dniu 1 maja 2004 r. lub w dniu 1 stycznia 2007 r., lecz nie została wprowadzona do obrotu przez producenta lub importera, pod warunkiem że producent lub importer dysponuje pisemnym dowodem potwierdzającym ten fakt,
    c) była wprowadzona do obrotu przez producenta lub importera na terytorium Wspólnoty lub w krajach przystępujących do Unii Europejskiej z dniem 1 stycznia 1995 r., z dniem 1 maja 2004 r. lub z dniem 1 stycznia 2007 r. przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia i była uznana za zgłoszoną zgodnie z art. 8 ust. 1 tiret pierwszy dyrektywy 67/548/EWG - w brzmieniu art. 8 ust. 1, będącym wynikiem zmian wprowadzonych dyrektywą 79/831/EWG - lecz nie spełnia wymogów określonych w definicji polimeru zawartej w niniejszym rozporządzeniu, pod warunkiem że producent lub importer dysponuje pisemnym dowodem potwierdzającym ten fakt, w tym dowodem, że substancja ta została wprowadzona przez jakiegokolwiek producenta lub importera do obrotu między dniem 18 września 1981 r. a dniem 31 października 1993 r. włącznie;
29) *substancja zgłoszona* oznacza substancję, która została zgłoszona i która może być wprowadzona do obrotu zgodnie z dyrektywą 67/548/EWG;

30) *działalność badawczo-rozwojowa ukierunkowana na produkt i proces* produkcji oznacza wszelkie badania rozwojowe związane z rozwojem produktu lub dalsze badania rozwojowe substancji – w jej postaci własnej, jako składnika mieszaniny lub w wyrobach – w toku których instalacje pilotażowe lub próbna produkcja stosowane są do rozwoju procesu produkcji lub badań obszarów zastosowania substancji;
31) *badania naukowe i rozwojowe* oznaczają wszelkie doświadczenia naukowe, analizę lub badania chemiczne przeprowadzane w kontrolowanych warunkach z użyciem substancji w ilości mniejszej niż 1 tona rocznie;
32) *stosowanie* oznacza każdy rodzaj przetwarzania, przygotowywania mieszanin, zużywania, magazynowania, przechowywania, obróbki, umieszczania w pojemnikach, przenoszenia z jednego pojemnika do innego, mieszania, produkcji wyrobu lub jakiekolwiek inne wykorzystanie;
33) *zastosowanie zidentyfikowane* oznacza zastosowanie substancji w jej postaci własnej lub jako składnika mieszaniny lub też zastosowanie mieszaniny, które jest zamierzone przez uczestnika łańcucha dostaw, włączając w to jego użytek własny, lub też zastosowanie, o którym jest on powiadomiony na piśmie przez bezpośredniego dalszego użytkownika;
34) *pełen raport badawczy* oznacza kompletny i całościowy opis działań wykonanych w celu wygenerowania informacji. Oznacza to kompletną pracę naukową wydaną w formie publikacji z opisem przeprowadzonych badań lub też pełne sprawozdanie sporządzone przez laboratorium i zawierające opis przeprowadzonych badań;
35) *szczegółowe podsumowanie przebiegu badania* oznacza szczegółowe podsumowanie celów, metod, wyników i wniosków pełnego raportu badawczego, dostarczające ilość informacji wystarczającą do przeprowadzenia niezależnej oceny badania i zmniejszające potrzebę korzystania z pełnego raportu badawczego;
36) *podsumowanie przebiegu badania* oznacza podsumowanie celów, metod, wyników i wniosków pełnego raportu badawczego, dostarczające ilość informacji wystarczającą do oszacowania znaczenia badania;
37) *rocznie* odnosi się do roku kalendarzowego, jeżeli nie stwierdzono inaczej. W przypadku substancji wprowadzonych, które zostały przywiezione lub wytworzone w ciągu co najmniej trzech kolejnych lat, ilości roczne obliczane są na podstawie średniej wielkości produkcji lub importu z poprzedzających trzech lat kalendarzowych;
38) *ograniczenie* oznacza każdy warunek lub zakaz odnoszący się do produkcji, stosowania lub wprowadzania do obrotu;
39) *dostawca substancji lub mieszaniny* oznacza każdego producenta, importera, dalszego użytkownika lub dystrybutora wprowadzającego do obrotu substancję w jej postaci własnej lub jako składnik mieszaniny, lub też mieszaninę;
40) *dostawca wyrobu* oznacza wytwórcę lub importera wyrobu, dystrybutora lub innego uczestnika łańcucha dostaw wprowadzającego wyrób do obrotu;
41) *odbiorca substancji lub mieszaniny* oznacza dalszego użytkownika lub dystrybutora, któremu dostarcza się substancję lub mieszaninę;
42) *odbiorca wyrobu* oznacza użytkownika przemysłowego lub zawodowego, lub dystrybutora - oprócz konsumentów - któremu dostarczany jest wyrób;
43) *małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP)* oznacza przedsiębiorstwa małych i średnich rozmiarów zdefiniowane w zaleceniu Komisji z dnia 6 maja 2003 r., dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw;
44) *scenariusz narażenia* oznacza zespół warunków, w tym warunków operacyjnych i środków związanych z zarządzaniem ryzykiem, opisujących sposób produkcji lub stosowania substancji podczas jej etapów istnienia oraz sposób, w jaki producent lub importer

kontroluje narażenie ludzi i środowiska lub w jaki zaleca dalszemu użytkownikowi sprawowanie takiej kontroli. Scenariusze narażenia mogą obejmować jeden określony proces lub zastosowanie lub też kilka procesów lub zastosowań, stosownie do sytuacji;

45) *kategoria stosowania i narażenia* oznacza scenariusz narażenia obejmujący szeroki zakres procesów lub zastosowań, w którym przekazywane są co najmniej informacje o procesach lub zastosowaniach w formie krótkiego, ogólnego opisu zastosowania;
46) *substancje występujące w przyrodzie* oznaczają substancje w sposób naturalny występujące w ich postaci własnej, nieprzetworzone lub przetworzone jedynie ręcznie, mechanicznie lub z wykorzystaniem siły grawitacji; poprzez rozpuszczanie w wodzie, flotację, ekstrakcję z wody oraz destylacje z parą wodną lub ogrzewanie jedynie w celu usunięcia wody lub substancje, które w jakikolwiek sposób wyodrębniane są z powietrza;
47) *substancja niemodyfikowana chemicznie* oznacza substancję, której struktura chemiczna pozostaje niezmieniona, nawet jeżeli została ona poddana procesowi chemicznemu lub obróbce lub też fizycznej transformacji mineralogicznej, na przykład w celu usunięcia zanieczyszczeń;
48) *stop* oznacza jednolity w skali makroskopowej materiał metaliczny składający się z dwóch lub większej liczby pierwiastków połączonych w taki sposób, że nie można ich łatwo rozdzielić w sposób mechaniczny; do celów niniejszego rozporządzenia stopy są uznawane za mieszaniny;
49) *UN RTDG* oznacza zalecenia Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie transportu towarów niebezpiecznych;
50) *zgłaszający* oznacza producenta lub importera lub grupę producentów lub importerów dokonujących zgłoszenia do Agencji;
51) *wartość graniczna* oznacza wartość progową dowolnego zaklasyfikowanego zanieczyszczenia, dodatku lub pojedynczego składnika substancji lub mieszaniny, powyżej której są one brane pod uwagę w celu określenia, czy dana, odpowiednio, substancja lub mieszanina, jest klasyfikowana;
52) *stężenie graniczne* oznacza wartość progową dowolnego zaklasyfikowanego zanieczyszczenia, dodatku lub pojedynczego składnika substancji lub mieszaniny, która może skutkować klasyfikacją tej substancji lub mieszaniny;
53) *zróżnicowanie* oznacza rozróżnienie w ramach klas zagrożenia zależne od drogi narażenia lub charakteru skutków;
54) *współczynnik M* oznacza współczynnik stosowany w odniesieniu do stężeń substancji zaklasyfikowanej, jako stwarzająca zagrożenie dla środowiska wodnego (narażenie przewlekłe kategoria 1 lub narażenie ostre kategoria 1), wykorzystywany do klasyfikacji mieszaniny, w której występuje dana substancja, metodą obliczeniową;
55) *pakunek* oznacza kompletny wynik operacji pakowania, składający się z opakowania i jego zawartości;
56) *opakowanie* oznacza co najmniej jeden pojemnik i inne składniki lub materiały niezbędne, aby pojemniki pełniły swoją funkcję ograniczającą i inne funkcje bezpieczeństwa;
57) *opakowanie pośrednie* oznacza opakowanie umieszczone między opakowaniem wewnętrznym lub wyrobami a opakowaniem zewnętrznym.

Rozdział II.
Ogólne zasady znakowania opakowań z substancjami chemicznymi oraz ich mieszaninami
§ 3.

1. Niedopuszczalne jest stosowanie substancji chemicznych i ich mieszanin nieoznakowanych w sposób widoczny, umożliwiający ich jednoznaczną identyfikację.

2. Oznakowanie może być umieszczone na etykiecie lub bezpośrednio na opakowaniu substancji chemicznej lub mieszaniny.
3. Oznakowanie umieszcza się na opakowaniu w taki sposób, aby jego treść mogła zostać odczytana poziomo, gdy opakowanie pozostaje w normalnym położeniu. Etykieta powinna być trwale przymocowana do powierzchni opakowania. Wewnętrzna powierzchnia etykiety powinna przylegać bezpośrednio i w całości do opakowania.
4. Substancja lub mieszanina zaklasyfikowana, jako stwarzająca zagrożenie i zawarta w opakowaniu musi być opatrzona etykietą zawierającą następujące elementy:
    1) nazwę, adres i numer telefonu dostawcy lub dostawców;
    2) nominalną ilość tej substancji lub mieszaniny w opakowaniu, chyba że ilość ta jest określona gdzie indziej na opakowaniu;
    3) identyfikator produktu;
    4) piktogramy określające rodzaj zagrożenia;
    5) hasła ostrzegawcze;
    6) zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia;
    7) odpowiednie zwroty wskazujące środki ostrożności;
    8) sekcję zawierającą informacje uzupełniające.
5. Etykietę sporządza się w języku polskim, zgodnie z wymogami przepisów o języku polskim.
6. Dostawcy mogą użyć na etykietach większej liczby języków niż jest to wymagane przez dane państwo członkowskie, pod warunkiem, że we wszystkich użytych językach zostaną podane te same informacje.

§ 4.

1. Oznakowanie opakowania powinno mieć następujące wymiary, zależne od pojemności opakowania:

POJEMNOŚĆ OPAKOWANIA	**WYMIARY W MILIMETRACH**
nieprzekraczająca 3 dm^3	co najmniej 52 x 74, jeżeli to możliwe
większa niż 3 dm^3, ale nieprzekraczająca 50 dm^3	co najmniej 74 x 105
większa niż 50 dm^3, ale nieprzekraczająca 500 dm^3	co najmniej 105 x 148
większa niż 500 dm^3	co najmniej 148 x 210

2. Na oznakowaniu opakowania zamieszcza się informacje, o których mowa w § 3 ust. 4, oraz w razie potrzeby inne informacje dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa.
3. Każdy znak ostrzegawczy powinien pokrywać co najmniej jedną dziesiątą pola powierzchni oznakowania opakowania, ale nie mniej niż 1 cm^2.
4. Kolor i wygląd oznakowania opakowania powinny być tak dobrane, aby znak ostrzegawczy odróżniał się od tła oznakowania.
5. Informacje zamieszczone na oznakowaniu opakowania powinny wyraźnie odróżniać się od tła i mieć takie wymiary i liternictwo, żeby były łatwo czytelne.
6. Na opakowaniach substancji stwarzających zagrożenie i ich mieszanin nie wolno umieszczać oznaczeń wskazujących, że taka substancja lub mieszanina nie stwarzają zagrożenie.
7. Jeżeli klasyfikacja substancji lub mieszaniny powodowałaby konieczność umieszczenia na etykiecie więcej niż jednego piktogramu określającego rodzaj zagrożenia, zastosowanie mają poniższe zasady pierwszeństwa, których celem jest zmniejszenie liczby wymaganych piktogramów określających rodzaj zagrożenia:

1) jeżeli zastosowanie ma piktogram *GHS01*, zamieszczenie piktogramów *GHS02* i *GHS03* nie jest obowiązkowe, z wyjątkiem przypadków, w których obowiązkowe jest zamieszczenie więcej niż jednego z tych piktogramów określających rodzaj zagrożenia;
2) jeżeli zastosowanie ma piktogram *GHS06*, nie zamieszcza się piktogramu *GHS07*;
3) jeżeli zastosowanie ma piktogram *GHS05*, nie zamieszcza się piktogramu *GHS07*, w przypadku gdy dotyczy on działania drażniącego na skórę lub oczy;
4) jeżeli zastosowanie ma piktogram *GHS08* dotyczący działania uczulającego na drogi oddechowe, nie zamieszcza się piktogramu *GHS07*, w przypadku gdy dotyczy on działania uczulającego na skórę lub działania drażniącego na skórę i oczy;
5) jeżeli zastosowanie ma piktogram wskazujący rodzaj zagrożenia *GHS02* lub *GHS06*, stosowanie piktogramu wskazującego rodzaj zagrożenia *GHS04* jest opcjonalne.

8. Jeżeli klasyfikacja substancji lub mieszaniny powodowałaby konieczność umieszczenia na etykiecie więcej niż jednego piktogramu określającego rodzaj zagrożenia odpowiadającego tej samej klasie zagrożenia, na etykiecie umieszczany jest taki piktogram odpowiadający najwyższej kategorii zagrożenia w każdej z odnośnych klas zagrożenia.
9. Jeżeli substancja lub mieszanina zaklasyfikowana jest w kilku klasach zagrożenia lub zróżnicowaniach klas zagrożenia, na etykiecie widnieją wszystkie zwroty określające zagrożenie wynikające z klasyfikacji, chyba że wyraźnie się powielają lub występują w nadmiarze.
10. Jeżeli po dokonaniu wyboru zwrotów określających środki ostrożności okazuje się, że niektóre z nich wyraźnie występują w nadmiarze lub są niepotrzebne w przypadku tej konkretnej substancji, mieszaniny lub opakowania, zwroty takie należy pominąć na etykiecie.
11. Na etykiecie nie może się znajdować więcej niż sześć zwrotów określających środki ostrożności, chyba że umieszczenie większej liczby zwrotów jest konieczne, by oddać charakter i nasilenie zagrożenia.
12. Znakowanie substancji chemicznych i ich mieszanin stwarzających zagrożenie – zgodne z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz. Urz. UE seria L z 2008 r. Nr 353, str. 1 ze zm.).
13. Tabela wzorów piktogramów określających rodzaj zagrożenia, stanowi załącznik nr 1 do Instrukcji.
14. Tabela objaśnień zwrotów H i P oraz informacji uzupełniających o zagrożeniach, stanowi załącznik nr 2 do Instrukcji.

Rozdział III.
Ogólne wymagania dotyczące opakowań służących do przechowywania substancji chemicznych oraz ich mieszanin
§ 5.

1. Substancje chemiczne oraz ich mieszaniny należy przechowywać w oryginalnych opakowaniach, w których zostały dostarczone przez producenta lub dystrybutora.
2. Zbiorniki, naczynia i inne opakowania służące do przechowywania materiałów stwarzających zagrożenie powinny być:
   1) oznakowane zgodnie z obowiązującymi przepisami;
   2) wykonane z materiału niepowodującego niebezpiecznych reakcji chemicznych z ich zawartością i nieulegającego uszkodzeniu w wyniku działania znajdującego się w nich materiału;
   3) wytrzymałe i zabezpieczone przed uszkodzeniem z zewnątrz, odpowiednio do warunków ich stosowania;

4) odpowiednio szczelne i zabezpieczone przed wydostawaniem się z nich niebezpiecznej zawartości lub dostaniem się do ich wnętrza innych substancji, które w kontakcie z ich zawartością mogą stworzyć stan zagrożenia;
5) wypełnione w sposób zapewniający wolną przestrzeń odpowiednio do możliwości termicznego rozszerzania się cieczy w warunkach przechowywania, transportu i stosowania.

3. Opróżnione pojemniki po materiałach stwarzających zagrożenie przeznaczone do wielokrotnego użycia powinny spełniać wymagania określone wyżej, a ponadto powinny gwarantować zachowanie szczelności podczas wielokrotnego otwierania i zamykania w warunkach normalnej eksploatacji.
4. Przechowywanie materiałów stwarzających zagrożenie w pojemnikach i opakowaniach służących do środków spożywczych jest niedopuszczalne.
5. Opakowania, które zawierają substancje chemiczne lub ich mieszaniny, nie mogą mieć:
   1) kształtu lub dekoracji graficznej, które mogą przyciągać uwagę i ciekawość dzieci lub wprowadzać konsumentów w błąd;
   2) wyglądu lub oznaczenia stosowanego dla środków spożywczych, pasz, leków lub kosmetyków.

Rozdział IV.
Karty charakterystyki substancji chemicznych oraz ich mieszanin, dodatkowe informacje przekazywane przez producenta, dystrybutora lub dalszego użytkownika
§ 6.

1. Kupując substancję chemiczną lub mieszaninę, która została zakwalifikowana jako stwarzająca zagrożenie, dostawca ma obowiązek dostarczenia karty charakterystyki tej substancji lub mieszaniny.
2. Jeżeli substancja nie została zaklasyfikowana jako stwarzająca zagrożenie, lecz wymaga podjęcia szczególnych środków w celu bezpiecznego obchodzenia się z nią, dostawca ma obowiązek dostarczyć wszelkich niezbędnych informacji na ten temat.
3. Jeżeli mieszanina nie został zaklasyfikowana jako stwarzająca zagrożenie, ale zawiera co najmniej jedną substancję stwarzającą zagrożenie dla zdrowia lub środowiska, albo substancję, dla której określono najwyższe dopuszczalne stężenia w środowisku pracy, to możesz zażądać od dostawcy karty charakterystyki.
4. Kupując substancje, dla których nie wymaga się sporządzania kart charakterystyk, dostawca ma obowiązek przedstawić informacje dotyczące substancji podlegających wymogowi uzyskania zezwolenia lub ograniczeniu oraz wszelkich informacji niezbędnych do określenia i wdrożenia odpowiednich środków kontroli ryzyka związanego ze stosowaniem tych substancji.
5. Nie wolno wprowadzać do obrotu żadnej substancji w jej postaci własnej ani jako składnika mieszaniny, której nie zarejestrowano (lub nie zarejestrowano wstępnie) zgodnie z przepisami REACH, chyba że jest ona objęta zwolnieniem z obowiązku rejestracji.
6. Otrzymując kartę charakterystyki sprawdź, czy w pozycji 1 (substancje), lub w pozycji 3 (mieszaniny), figurują numery rejestracji. Jeśli tak, to możesz przyjąć, że zostały przeprowadzone badania, na podstawie których dokonano klasyfikacji i sporządzono opisy zagrożeń.
7. Karta charakterystyki składa się 16 tytułów sekcji wraz z ich podtytułami, z wyjątkiem sekcji 3, w której występuje jedynie podsekcja 3.1 lub 3.2:

SEKCJA 1:	**Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa**
	1.1. Identyfikator produktu. 1.2. Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane. 1.3. Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki. 1.4. Numer telefonu alarmowego.

SEKCJA 2:	**Identyfikacja zagrożeń**
	2.1. Klasyfikacja substancji lub mieszaniny. 2.2. Elementy oznakowania. 2.3. Inne zagrożenia.
SEKCJA 3:	**Skład/informacja o składnikach**
	3.1. Substancje. 3.2. Mieszaniny.
SEKCJA 4:	**Środki pierwszej pomocy**
	4.1. Opis środków pierwszej pomocy. 4.2. Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia. 4.3. Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym.
SEKCJA 5:	**Postępowanie w przypadku pożaru**
	5.1. Środki gaśnicze. 5.2. Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną. 5.3. Informacje dla straży pożarnej.
SEKCJA 6:	**Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska**
	6.1. Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych. 6.2. Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska. 6.3. Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia. 6.4. Odniesienia do innych sekcji.
SEKCJA 7:	**Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie**
	7.1. Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania. 7.2. Warunki bezpiecznego magazynowania, łącznie z informacjami dotyczącymi wszelkich wzajemnych niezgodności. 7.3. Szczególne zastosowanie/zainteresowania końcowe.
SEKCJA 8:	**Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej**
	8.1. Parametry dotyczące kontroli. 8.2. Kontrola narażenia.
SEKCJA 9:	**Właściwości fizyczne i chemiczne**
	9.1. Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych. 9.2. Inne informacje.
SEKCJA 10:	**Stabilność i reaktywność**
	10.1. Reaktywność. 10.2. Stabilność chemiczna. 10.3. Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji. 10.4. Warunki, których należy unikać. 10.5. Materiały niezgodne 10.5. Niebezpieczne produkty rozkładu.
SEKCJA 11:	**Informacje toksykologiczne**
	11.1. Informacje na temat klas zagrożenia zdefiniowanych w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008

	11.2. Informacje o innych zagrożeniach
SEKCJA12:	**Informacje ekologiczne**
	12.1. Toksyczność. 12.2. Trwałość i zdolność do rozkładu. 12.3. Zdolność do bioakumulacji. 12.4. Mobilność w glebie. 12.5. Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB. 12.6. Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego 12.7. Inne szkodliwe skutki działania.
SEKCJA 13:	**Postępowanie z odpadami**
	13.1.Metody unieszkodliwiania odpadów.
SEKCJA 14:	**Informacje dotyczące transportu**
	14.2. Numer UN (numer ONZ). 14.3. Prawidłowa nazwa przewozowa UN. 14.4. Klasa(-y) zagrożenia w transporcie. 14.5. Grupa pakowania. 14.6. Zagrożenia dla środowiska. 14.7. Szczególne środki ostrożności dla użytkowników. 14.8. Transport luzem zgodnie z załącznikiem II do konwencji MARPOL 73/78 i kodeksem IBC.
SEKCJA 15:	**Informacje dotyczące przepisów prawnych**
	15.1. Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji i mieszaniny. 15.2. Ocena bezpieczeństwa chemicznego.
SEKCJA16:	**Inne informacje**
	• producenci lub importerzy substancji stwarzających zagrożenie produkowanych/ importowanych w ilościach co najmniej 10 ton rocznie przygotowują scenariusze narażenia. Scenariusze narażenia obejmują całość cyklu istnienia substancji, od produkcji po usunięcie odpadu; • scenariusze narażenia są przekazywane w łańcuchu dostaw, jako załączniki do kart charakterystyki. Do kart charakterystyki mieszanin mogą być załączone scenariusze narażenia dotyczące mieszanin, poszczególnych substancji będących składnikami mieszanin, bądź też oba rodzaje scenariuszy.

Rozdział V.
Ogólne zasady przechowywania substancji chemicznych oraz ich mieszanin na stanowiskach pracy
§ 7.

1. Niedopuszczalne jest stosowanie substancji oraz mieszanin stwarzających zagrożenie, bez posiadania ich aktualnego spisu oraz kart charakterystyki.
2. Na stanowisku pracy nie wolno przechowywać substancji i mieszanin chemicznych w ilościach większych od wynikających z potrzeb technologicznych, umożliwiających utrzymanie ciągłości pracy.
3. Odpady produkcyjne powinny być sukcesywnie usuwane ze stanowiska pracy.
4. Małe ilości substancji i mieszanin chemicznych mogą być przechowywane na stanowisku pracy w odpowiednio przystosowanych do tego celu szafach.

5. Szafy przeznaczone do przechowywania substancji oraz mieszanin chemicznych muszą być wyposażone w system wentylacji mechanicznej.
6. Szafy, w których przechowywane są substancje ciekłe muszą być wyposażone w tace ociekowe, zapewniające wychwycenie rozlanej cieczy – wolna pojemność tacy musi być większa, co najmniej o 10%, niż pojemność największego opakowania zabezpieczanego przez tę tacę.
7. Materiał z którego wykonano tacę musi być odporny na działanie magazynowanych w niej substancji chemicznych.
8. Szafy przeznaczone do przechowywania substancji żrących muszą być zabezpieczone przez korozją lub wykonane z materiałów niekorodujących.
9. Szafy przeznaczone do przechowywania materiałów niebezpiecznych pożarowo muszą spełniać wymagania określone w normie *PN-EN 14470-1 Ognioodporne szafki magazynowe. Część 1. Bezpieczne szafki do przechowywania płynów łatwopalnych*.
10. Wszystkie butle ze sprężonymi lub rozpuszczonymi pod ciśnieniem gazami należy przechowywać w szafach spełniających wymagania normy *PN-EN 14470-2 Ognioodporne szafki magazynowe. Część 2. Bezpieczne szafki na butle ze sprężonym gazem*.
11. Szczegółowe wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy magazynowaniu i użytkowaniu butli ciśnieniowych, zawierających gazy sprężone lub skroplone, stanowią załącznik nr 5 do Instrukcji.
12. Nadtlenki organiczne mogą być przechowywane wyłącznie w oddzielnych chemicznych szafach chłodniczych wykonanych w standardzie przeciwwybuchowym (Ex).
13. Szafy do przechowywania nadtlenków organicznych muszą być wyposażone w termometry.
14. Temperatura przechowywania nadtlenków organicznych nie może przekroczyć wartości temperatury alarmowej.
15. Nadtlenki organiczne przechowywane w podręcznych magazynach, muszą być zużyte w ciągu jednej zmiany roboczej.
16. W pomieszczeniu, w którym znajduje się podręczny magazyn nadtlenków nie wolno używać otwartego ognia.
17. Pomieszczenie, w których znajduje się podręczny magazyn nadtlenków organicznych należy wyposażyć w odpowiedni do występującego zagrożenia podręczny sprzęt gaśniczy.

Rozdział VI.
Ogólne wymagania dotyczące pomieszczeń przeznaczonych do magazynowania substancji chemicznych oraz ich mieszanin
§ 8.

1. Pomieszczenia magazynowe nie mogą być zlokalizowane na poddaszach i strychach oraz nie mogą posiadać wyjść w obrębie klatek schodowych.
2. Powierzchnie ścian i sufitów powinny być gładkie i umożliwiać zmywanie, a zetknięcia ścian z sufitem zaokrąglone.
3. Magazyn wyposaża się w posadzki z materiałów ograniczających poślizg.
4. Posadzki powinny posiadać spadki do odprowadzania ścieków w kierunku kratek ściekowych. Spadki powinny być wykonane zgodnie z przepisami techniczno- budowlanymi.
5. Ściany do wysokości, co najmniej 2 m oraz posadzki muszą być wykonane z materiałów niepalnych, nienasiąkliwych, łatwo zmywalnych oraz odpornych na uderzenia i działanie substancji chemicznych (chemoodporne).
6. Powierzchnie, o których mowa w ust. 2-5, nie mogą mieć pęknięć i innych uszkodzeń, a miejsca połączeń, w szczególności ścian z podłogą, muszą być wykonane w sposób ograniczający gromadzenie się zanieczyszczeń i ułatwiający ich usuwanie (np.: zaokrąglone przejścia pomiędzy ścianą i podłogą) oraz zapobiegający przenikaniu substancji chemicznych do elementów konstrukcyjnych budynku.

§ 9.

1. Magazyny wyposaża się, w następujące systemy wentylacyjne:
   1) mechaniczny ogólny o działaniu ciągłym;
   2) mechaniczny miejscowy;
   3) mechaniczny awaryjny.
2. Systemy wentylacji muszą zapewniać taką wymianę powietrza, aby w środowisku pracy nie były przekroczone najwyższe dopuszczalne stężenia szkodliwych czynników chemicznych.
3. System wentylacyjny projektuje się i konstruuje w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko powstania atmosfery wybuchowej lub zajścia niekorzystnych reakcji chemicznych w tym systemie wentylacyjnym.
4. Kierunek zasysania powietrza w systemie wentylacji mechanicznej musi być zgodny z kierunkiem przemieszczania się czynników szkodliwych dla zdrowia (stosowanie odciągów miejscowych, górnych, dolnych, okapów, itp.).
5. Włącznik wentylacji mechanicznej ogólnej musi znajdować się na zewnątrz pomieszczenia.
6. Wentylacja mechaniczna ogólna musi być uruchamiana, co najmniej 15 minut przed wejściem do magazynu i działać w sposób nieprzerwany podczas całego pobytu pracowników w pomieszczeniu.
7. Miejscową wentylację mechaniczną instaluje się w taki sposób, aby szkodliwe czynniki chemiczne były zasysane bezpośrednio w miejscu ich wydzielania.
8. Włączniki wentylacji miejscowej powinny znajdować się na stanowisku pracy lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie, z wyjątkiem sytuacji, gdy jest to niemożliwe ze względów bezpieczeństwa lub technologicznych.
9. Awaryjna mechaniczna wentylacja wyciągowa musi mieć możliwość uruchomienia od wewnątrz i z zewnątrz pomieszczenia magazynowego.
10. Wentylacja mechaniczna musi zapewniać wymianę powietrza stosownie do własności fizyko-chemicznych oraz ilości substancji chemicznych przechowywanych w magazynie, jednak nie mniejszą niż:
    1) trzykrotną (w ciągu godziny) w przypadku wentylacji ogólnej;
    2) dziesięciokrotną (w ciągu godziny) w przypadku wentylacji awaryjnej.
11. W przypadku awarii lub wyłączenia systemu wentylacji awaryjnej, informacje o awarii lub wyłączeniu tego systemu przekazuje się pracownikom przy pomocy sygnałów dźwiękowych i świetlnych.
12. Pracownicy są obowiązani przerwać pracę i niezwłocznie opuścić pomieszczenia, w których wystąpiła awaria lub wyłączenie systemu wentylacji awaryjnej.

§ 10.

1. Pomieszczenia magazynowe muszą być wyposażone w natryski ratunkowe (prysznice bezpieczeństwa) do obmycia całego ciała oraz myjki do przemywania oczu. Urządzenia te winny być rozmieszczone w odległości nie większej niż 20 m od miejsca potencjalnego wypadku.
2. Natryski, o których mowa w ust. 1, muszą umożliwiać ich natychmiastowe uruchomienie samoczynne lub w inny sposób uwzględniający ograniczoną sprawności osób z nich korzystających. Natryski powinny być zasilane wodą nieogrzewaną i działać niezawodnie bez względu na warunki atmosferyczne.
3. Natryski bezpieczeństwa winny spełniać wymagania Polskich Norm.
4. Przy wyjściu z magazynu, musi znajdować się umywalka z doprowadzoną do niej ciepłą i zimną wodą.

§ 11.

Magazyn wyposaża się w instalację elektryczną w wykonaniu przeciwwybuchowym (Ex).

§ 12.

Jeżeli pomieszczenia magazynowe wyposażone są w okna, to należy je wyposażyć w szyby ograniczające odziaływanie promieni słonecznych oraz zabezpieczyć przed włamaniem.

§ 13.

1. Magazyny powinny być wyposażone w oddzielną bezodpływową kanalizację, wyposażoną w urządzenia służące do neutralizacji powstałych ścieków.
2. W przypadku braku możliwości wykonania bezodpływowej instalacji kanalizacyjnej, należy zastosować inne rozwiązania techniczne uniemożliwiające przedostanie się substancji chemicznych do kanalizacji sanitarnej.
3. Pomieszczenia magazynowe należy wyposażyć w zawory czerpalne oraz węże umożliwiające zmywanie podłóg i ścian.

§ 14.

1. Magazyny substancji chemicznych należy wyposażyć w:
   1) urządzenia zapewniające sygnalizację o zagrożeniach (np.: instalacja sygnalizacji pożarowej);
   2) odpowiedni sprzęt i środki gaśnicze;
   3) środki służące do zebrania uwolnionej substancji (sorbenty, worki foliowe, zamykane pojemniki chemoodporne, itp.);
   4) apteczkę;
   5) środki ochrony indywidualnej, dobrane stosownie do występujących zagrożeń.
2. W magazynie wyodrębnia się zamykane pomieszczenia służące do:
   1) przechowywania substancji zaliczanych do bardzo toksycznych i toksycznych;
   2) gromadzenia odpadowych substancji chemicznych, pustych opakowań po tych substancjach oraz zanieczyszczonych stwarzającymi zagrożenie substancjami chemicznymi środków ochrony indywidualnej przeznaczonych do likwidacji.
3. Przed wejściem pracownika do pomieszczeń, o których mowa w § 8-15, włącza się na co najmniej 10 minut system wentylacji awaryjnej, niezależnie od systemu wentylacji ciągłej.
4. W przypadku małych magazynów zamiast odrębnych pomieszczeń, przeznaczonych do ww. celów, można zastosować zamykane szafy lub skrzynie posiadające system wentylacyjny.
5. Magazyny przeznaczone do składowania substancji chemicznych o właściwościach wybuchowych, większych ilości substancji zakwalifikowanych jako skrajnie łatwopalne, wysoce łatwopalne lub palne oraz naczyń przenośnych z gazami (sprężonymi, skroplonymi, rozpuszczonymi pod ciśnieniem), muszą być zlokalizowane w odrębnych budynkach spełniających wymagania techniczno-budowlane przewidziane dla pomieszczeń zagrożonych wybuchem.

§ 15.

Pomieszczenia magazynowe mogą być ogrzewane wyłącznie wodą lub parą wodną pochodzącą z zewnętrznego źródła.

§ 16.

1. W magazynach nie powinny występować progi ani stopnie. W przypadku zróżnicowania poziomów podłogi, różnice te powinny być wyrównane pochylniami o nachyleniu dostosowanym do rodzaju używanego środka transportu, ale nie większym niż 8 %.
2. Pochylnie powinny umożliwiać bezpieczne poruszanie się pracowników i dogodny transport ładunków.
3. W pomieszczeniach magazynowych powinny być umieszczone informacje o dopuszczalnym obciążeniu stropów.

§ 17.

1. Regały magazynowe powinny mieć odpowiednio wytrzymałą i stabilną konstrukcję oraz zabezpieczenia przed ich przewróceniem się.
2. Półki regałów magazynowych winny mieć określoną maksymalną nośność.

3. Szerokość odstępów między regałami powinna być odpowiednia do stosowanych środków transportowych oraz powinna umożliwiać bezpieczne operowanie tymi środkami i ładunkami.
4. Sposób układania materiałów na regałach i ich zdejmowania nie może stwarzać zagrożeń dla bezpieczeństwa pracowników.
5. Przedmioty łatwo tłukące się, substancje i preparaty sklasyfikowane, jako stwarzające zagrożenie oraz materiały o największej masie powinny być składowane na najniższych półkach regałów.
6. Przedmioty, których wymiary, kształt i masa decydują o ich indywidualnym sposobie składowania, powinny być ustawiane lub układane stabilnie, z uwzględnieniem położenia ich środka ciężkości, tak, aby zapobiec ich wywróceniu się lub spadnięciu.

§ 18.

1. Pakowanie, składowanie, załadunek i transport materiałów stwarzających zagrożenie z innymi materiałami stwarzającymi dodatkowe zagrożenie na skutek wzajemnego oddziaływania tych materiałów w przypadku uszkodzenia opakowania jest niedopuszczalne.
2. Substancje chemiczne powinny być magazynowane w oryginalnych opakowaniach.
3. Odległość opakowań z substancjami chemicznymi od czynnych grzejników powinna wynosić co najmniej 1,0 m.
4. W magazynach powinny być wywieszone instrukcje określające sposób składowania, pakowania, załadunku i transportu materiałów niebezpiecznych; z treścią instrukcji należy zapoznać pracowników zatrudnionych przy tych pracach.
5. Pracownik zatrudniony przy pracach magazynowych powinni mieć zapewniony stały dostęp do środków łączności na wypadek awarii, wybuchu lub pożaru.
6. Kierownik jednostki organizacyjnej jest obowiązany ustalić i podać do wiadomości pracowników warunki, jakie powinny być spełnione przed wejściem pracowników do magazynów z substancjami chemicznymi.
7. Sposób składowania i stosowania materiałów stwarzająca zagrożenie powinien zapewniać:
    1) zachowanie temperatur, wilgotności i ochronę przed nasłonecznieniem stosownie do rodzaju materiałów stwarzająca zagrożenie i ich właściwości;
    2) przestrzeganie ograniczeń dotyczących wspólnego składowania i stosowania materiałów;
    3) ograniczenie ilości jednocześnie składowanych materiałów do ilości dopuszczalnej dla danego materiału i danego pomieszczenia;
    4) przestrzeganie zasad rotacji z zachowaniem dopuszczalnego czasu składowania poszczególnych materiałów;
    5) zachowanie dodatkowych wymagań specyficznych dla składowania materiałów i ich stosowania;
    6) rozmieszczenie materiałów w sposób umożliwiający prowadzenie kontroli składowania i składowanych materiałów.
8. Szczegółowe warunki składowania i stosowania materiałów stwarzająca zagrożenie powinny być określone w instrukcjach ustalających co najmniej wymagania wymienione w ust. 7 oraz zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych.
9. Przeładunek materiałów stwarzająca zagrożenie powinien odbywać się w miejscu do tego przystosowanym, przy wykorzystaniu odpowiednich do tego celu urządzeń oraz środków ochrony zbiorowej i indywidualnej chroniących przed zagrożeniami i skutkami zagrożeń, szczególnie pochodzących od elektryczności statycznej oraz występujących przy przelewaniu cieczy.
10. W miejscu przeładunku materiałów stwarzająca zagrożenie nie może przebywać osoba niezatrudniona przy tych pracach.

§ 19.

1. Pomieszczenia magazynowe należy wyposażyć w odpowiednie znaki ostrzegawcze oraz ewakuacyjne.

2. Znaki bezpieczeństwa powinny być umieszczone odpowiednio do linii wzroku - w miejscu lub w najbliższym otoczeniu określonego zagrożenia, a w przypadku ogólnego zagrożenia - przy wejściu na teren, na którym występuje zagrożenie.
3. Miejsce, w którym znajdują się znaki bezpieczeństwa, powinno być dobrze oświetlone, łatwo dostępne i widoczne. W przypadku, gdy znaki znajdują się w miejscu o niedostatecznym poziomie oświetlenia dziennego, miejsce to powinno być oświetlone światłem elektrycznym albo powinny być zastosowane znaki wykonane z materiału posiadającego zdolność emisji światła po usunięciu źródła wzbudzającego lub pokryte takim materiałem.

§ 20.

1. Drzwi magazynu oraz drzwi pomieszczeń wewnątrz magazynu zamyka się przy każdym wejściu i wyjściu.
2. Drzwi, o których mowa w ust. 1, powinny otwierać się na zewnątrz pomieszczenia.

§ 21.

W magazynie niedopuszczalne jest palenie tytoniu, spożywanie posiłków (w tym żucie gumy), picie napojów oraz przechowywanie:

1) artykułów żywnościowych i leków;
2) pasz dla zwierząt;
3) nasion i zbóż;
4) przedmiotów osobistego użytku.

Rozdział VII.
Dodatkowe wymagania dla magazynów przeznaczonych do przechowywania materiałów niebezpiecznych pożarowo

§ 22.

1. Jako materiały niebezpieczne pożarowo, należy rozumieć:
   1) gazy palne;
   2) ciecze palne o temperaturze zapłonu równej lub niższej niż 328,15 K (55 °C);
   3) materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne;
   4) materiały zapalające się samorzutnie na powietrzu;
   5) materiały wybuchowe i wyroby pirotechniczne;
   6) materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji;
   7) materiały mające skłonności do samozapalenia;
   8) materiały inne niż wymienione w pkt 1-7, jeśli sposób ich składowania, przetwarzania lub innego wykorzystania może spowodować powstanie pożaru.
2. Magazyny materiałów wymienionych w ust. 1, winny być zakwalifikowane, jako pomieszczenia zagrożone wybuchem.
3. Pomieszczenie zagrożone wybuchem należy sytuować na najwyższej kondygnacji budynku lub w budynkach parterowych.
4. Dopuszcza się inne usytuowanie pomieszczeń z materiałami, o których mowa w ust. 1, pod warunkiem zastosowania odpowiednich instalacji i urządzeń przeciwwybuchowych, uzgodnionych z właściwym komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej.

§ 23.

1. Nad pomieszczeniem zagrożonym wybuchem należy stosować lekki dach, wykonany z materiałów co najmniej trudno zapalnych, o masie nieprzekraczającej 75 kg/m^2 rzutu, licząc bez elementów konstrukcji nośnej dachu, takich jak podciągi, wiązary i belki. Przepis ten nie dotyczy pomieszczenia, w którym łączna powierzchnia urządzeń odciążających (przeciwwybuchowych), jak przepony, klapy oraz otwory oszklone szkłem zwykłym, jest większa niż 0,065 m^2/m^3 kubatury pomieszczenia.

2. Ściany oddzielające pomieszczenie zagrożone wybuchem od innych pomieszczeń powinny być odporne na parcie o wartości 15 kN/m^2 (15 kPa).
3. Odległość między zewnętrznymi ścianami sąsiadujących budynków nie powinna być mniejsza niż 20 m, jeżeli co najmniej w jednym z budynków znajduje się pomieszczenie zagrożone wybuchem.
4. W obiektach i na terenach przyległych, gdzie są prowadzone procesy technologiczne z użyciem materiałów mogących wytworzyć mieszaniny wybuchowe lub w których materiały takie są magazynowane, dokonuje się oceny zagrożenia wybuchem.
5. Ocena zagrożenia wybuchem obejmuje wskazanie pomieszczeń zagrożonych wybuchem, wyznaczenie w pomieszczeniach i przestrzeniach zewnętrznych odpowiednich stref zagrożenia wybuchem wraz z opracowaniem graficznej dokumentacji klasyfikacyjnej oraz wskazanie czynników mogących w nich zainicjować zapłon.
6. Graficzna dokumentacja klasyfikacyjna zawiera plany sytuacyjne obrazujące rodzaj i zasięg stref zagrożenia wybuchem oraz lokalizację i identyfikację źródeł emisji, zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach.
7. Oceny zagrożenia wybuchem dokonują: inwestor, projektant lub użytkownik decydujący o procesie technologicznym.
8. Ocena zagrożenia wybuchem może stanowić część oceny ryzyka wybuchu, o której mowa w przepisach rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie minimalnych wymagań, dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, związanych z możliwością wystąpienia w miejscu pracy atmosfery wybuchowej (Dz. U. z 2010 r. Nr 138, poz. 931).
9. Magazyny przeznaczone do przechowywania nadtlenków organicznych muszą spełniać wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 1 marca 1995 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji, stosowaniu, magazynowaniu i transporcie wewnątrzzakładowym nadtlenków organicznych (Dz. U. z 1995 r. Nr 37, poz. 181).

Rozdział VIII.
Zasady znakowania miejsc, rurociągów oraz pojemników i zbiorników służących do przechowywania substancji lub ich mieszaniny stwarzających zagrożenie
§ 24.

1. Pojemniki i zbiorniki służące do przechowywania substancji stwarzających zagrożenie lub ich mieszanin, pojemniki i zbiorniki służące do pracy z tymi substancjami lub ich mieszaninami oraz rurociągi zawierające substancje lub ich mieszaniny stwarzające zagrożenie, oznakowuje się zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale II niniejszej Instrukcji.
2. W przypadku odstąpienia od oznakowania, o których mowa w ust. 1, należy:
    1) zapewnić alternatywne środki bezpieczeństwa – w szczególności szkolenia o zagrożeniach stwarzanych przez substancje lub mieszaniny zakwalifikowane jako stwarzające zagrożenie – zapewniające równorzędny poziom ochrony;
    2) szczegółowo określić procedury dotyczące używania pojemników i zbiorników, w przypadku odstąpienie od ich oznakowania.
3. Piktogramy mogą zostać zastąpione znakami ostrzegawczymi, przedstawionymi w Tabeli znaków ostrzegawczych, stanowiącej załącznik nr 3 do Instrukcji, uzupełnionymi dodatkową informacją, dotyczącą w szczególności nazwy substancji lub mieszaniny stwarzającej zagrożenie, wzoru chemicznego substancji, oraz informacją o zagrożeniach stwarzanych przez taką substancję lub mieszaninę.
4. Jeżeli wśród znaków przedstawionych w Tabeli znaków ostrzegawczych, stanowiącej załącznik nr 3 do Instrukcji, nie znajduje się równoważy znak ostrzegawczy, należy zastosować odpowiedni piktogram znajdujący się w rozdziale II niniejszej Instrukcji.

§ 25.

1. Piktogramy lub znaki ostrzegawcze, umieszcza się w widocznym miejscu, w sposób uniemożliwiający ich zniszczenie lub przemieszczenie.
2. Znaki ostrzegawcze lub piktogramy dotyczące widocznych rurociągów umieszcza się na widocznych częściach rurociągów lub w pobliżu takich części, przy najbardziej niebezpiecznych elementach rurociągu, w szczególności w pobliżu zaworów lub złączy, w odstępach gwarantujących właściwy dostęp do informacji.
3. Miejsca, w których substancje lub mieszaniny stwarzające zagrożenie są składowane w znaczących ilościach, oznakowuje się znakami ostrzegawczymi zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale II niniejszej Instrukcji lub znakami ostrzegawczymi przedstawionymi w Tabeli znaków ostrzegawczych, stanowiącej załącznik nr 3 do Instrukcji.
4. Magazyny, w których są składowane różnorodne substancje niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne, mogą być oznakowane za pomocą znaku ostrzegawczego *ogólny znak ostrzegawczy – ostrzeżenie o niebezpieczeństwie*.
5. Piktogramy i znaki ostrzegawcze:
   1) umieszcza się w pobliżu miejsca składowania substancji lub mieszanin stwarzających zagrożenie lub w miejscu wejścia na zagrożony teren, w szczególności na drzwiach pomieszczenia, w którym są składowane te substancje lub mieszaniny;
   2) jeżeli jest to możliwe, powinny być umieszczone na wysokości linii wzroku, z uwzględnieniem przeszkód pomiędzy znakiem ostrzegawczym a osobą patrzącą, zarówno przy wejściu na zagrożony teren, jak i w najbliższym otoczeniu określonego zagrożenia, w miejscach dobrze oświetlonych, łatwo dostępnych i widocznych;
   3) wykonuje się z materiałów odpornych na warunki atmosferyczne;
   4) mają wymiary, barwy oraz właściwości gwarantujące ich czytelność i zrozumienie.
6. W przypadku, gdy znak jest słabo widoczny w naturalnym oświetleniu, należy stosować materiały odblaskowe, farby fosforyzujące lub dodatkowe oświetlenie znaku.
7. Znaki ostrzegawcze usuwa się, gdy przestanie istnieć zagrożenie, którego dotyczą.

§ 26.

1. Kierownicy jednostek organizacyjnych, w których powstają odpady chemiczne, są zobowiązani do:
   1) uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów zgodnie z przepisami ustawy o odpadach;
   2) określenia, dla wszystkich podległych jednostek organizacyjnych, wspólnych zasad segregacji, znakowania oraz przechowywania odpadów chemicznych;
   3) zapewnienia odpowiedniego miejsca, umożliwiającego bezpieczne przechowywanie odpadów do czasu ich przekazania do utylizacji;
   4) zawarcia umowy z wyspecjalizowaną firmą posiadającą zezwolenie na transport oraz utylizację odpadów niebezpiecznych;
   5) zapewnienia zgodnego z obowiązującymi przepisami ewidencjonowania odpadów;
   6) zapewnienia, że umowy zawierane z dostawcami zobowiązują ich do nieodpłatnego odbioru opakowań wielokrotnego użytku oraz odpadów opakowaniowych po środkach niebezpiecznych dostarczanych do jednostki organizacyjnej.
2. Kierownik jednostki np.: laboratorium, pracownia (lub inna osoba odpowiedzialna za jednostkę) jest zobowiązany koordynować działania związane z poprawnym gospodarowaniem i terminowym usuwaniem odpadów chemicznych z terenu laboratorium.
3. Kierownik jednostki, o której mowa w ust. 2, w szczególności jest odpowiedzialny za:
   1) prowadzenie i dokumentację szkoleń pracowników na stanowisku pracy;
   2) wyznaczenie i oznakowanie miejsc zbierania odpadów niebezpiecznych;
   3) staranne określenie indywidualnych zagrożeń oraz zaplanowanie i przeprowadzenie usunięcia odpadów;

4) prawidłową identyfikację, segregację, zbieranie i oznakowanie wszystkich produktów odpadowych przed ich ostatecznym usunięciem z laboratorium;
5) upewnienie się, że wszelkie instrukcje dotyczące zakazu wylewania odpadów do kanalizacji są przestrzegane i że żadne niedozwolone produkty odpadowe nie są w ten sposób utylizowane;
6) upewnienie się, że różne typy odpadów nie są mieszane ze sobą;
7) szkolenie personelu pod kątem usuwania niewielkich ilości substancji rozlanych w jednostce, o której mowa w ust. 2;
8) upewnienie się, że ilość wytwarzanych odpadów jest minimalizowana jak tylko jest to możliwe.

4. Personel jednostki, o której mowa w ust. 2, jest odpowiedzialny za:
   1) prawidłową identyfikację odpadów;
   2) prawidłowe oznakowanie odpadów;
   3) właściwe przechowywanie odpadów;
   4) transport odpadów do punktów odbioru.
5. Chemicznych odpadów nie można wprowadzać:
   1) do systemów kanalizacji;
   2) do odpadów komunalnych;
   3) na śmietniska;
   4) do kanalizacji odprowadzającej wodę deszczową.
6. Jeżeli odpady wykazują cechy powodujące konieczność ich zakwalifikowania do którejkolwiek klasy zagrożenia, uznaje się je za odpady niebezpieczne.
7. Rozcieńczenie, któremu mogły ulec odpady w procesach przetwórczych może spowodować zmniejszenie lub eliminację zagrożeń, ale przed uznaniem ich za odpady inne niż stwarzające zagrożenie wymagane jest przeprowadzenie odpowiednich badań.
8. Jeżeli nie ma pewności, co do zagrożenia stwarzanego przez odpady, należy je traktować, jako *stwarzające zagrożenie* i obchodź się z nimi z najwyższą ostrożnością.
9. Wszystkie odpady powinny być zbierane w specjalnie do tego przeznaczonych pojemnikach, umieszczonych w wyznaczonych miejscach zbierania odpadów. Miejsca te muszą być wyraźnie oznakowane i przeznaczone wyłącznie do tego celu.
10. Wszystkie pojemniki na odpady muszą być:
    1) wykonane z materiału odpornego na ich zawartość;
    2) w dobrym stanie, nie mogą posiadać żadnych uszkodzeń, rys czy pęknięć;
    3) zaopatrzone w szczelne zamknięcia umożliwiające ich wielokrotne otwieranie i zamykanie;
    4) oddzielone od innych niezgodnych z nimi odpadów;
    5) jeżeli to konieczne umieszczone w dodatkowych kontenerach lub tacach;
    6) zaopatrzone w odpowiednią etykietę.
11. Każdy pojemnik z odpadami musi być zaopatrzony w etykietę charakterystyczną dla odpadów chemicznych, która zawiera:
    1) nazwę wytwórcy odpadu;
    2) nazwy chemiczne lub zwyczajowe każdego ze składników mieszaniny przechowywanej w pojemniku;
    3) stężenia substancji, gdy jest to możliwe;
    4) symbole zagrożenia powodowane przez gromadzone w pojemniku substancje;
    5) datę rozpoczęcia zbierania odpadów w przypadku substancji mogących z czasem ulegać reakcjom chemicznym.
12. Na etykietach przeznaczonych do znakowania pojemników z odpadami nie wolno zastępować nazwy chemicznej wzorami chemicznymi, symbolami, równaniami lub skrótami.

13. Zawsze należy usuwać z pojemników na odpady stare etykiety lub napisy niemające związku z aktualną jego zawartością.
14. Nie wolno dopuścić do powstania nieoznakowanych pojemników z nieznaną zawartością poprzez brak lub nieczytelne wypełnienie etykiety.
15. W celu uniknięcia powstania odpadów o nieznanej zawartości, należy stosować się do następujących zasad:
    1) zawsze starannie etykietuj wszystkie pojemniki znajdujące się w laboratorium;
    2) natychmiast usuwaj z laboratorium zużyte materiały oraz zbędne odczynniki;
    3) właściwe etykiety, a odpady zostały usunięte (przekazane do magazynu odpadów);
    4) gdy przenosisz się do innego laboratorium, przekaż swojemu następcy wszystkie pozostawiane na opuszczanym stanowisku pracy odczynniki chemiczne, a odpady przekaż do magazynu odpadów lub utylizacji.
16. Ponieważ mieszanie pewnych odpadów chemicznych może być źródłem nieoczekiwanych i gwałtownych reakcji powodujących pożary, wybuchy lub wydzielanie toksycznych gazów pamiętaj, aby:
    1) nigdy nie mieszać odpadów, a w szczególności odpadów stwarzających zagrożenie;
    2) przed wprowadzeniem odpadów do pojemnika upewnić się, że jest to właściwy pojemnik przeznaczony na tego typu odpad.
17. Szczegółowe zwroty i numery wskazujące składniki i właściwości odpadów, kwalifikujące je jako odpady stwarzające zagrożenie, określa Tabela objaśnień zwrotów C i H, stanowiąca załącznik nr 4 do Instrukcji.

Rozdział IX.
Zasady postępowania w przypadku wolnienia substancji chemicznych
§ 26.

W przypadku stwierdzenia uszkodzenia opakowania, należy:

1) zastosować środki ochrony indywidualnej wskazane w karcie charakterystyki substancji znajdującej się w opakowaniu;
2) uszkodzone opakowanie umieścić w szczelnym pojemniku z tworzywa sztucznego, worku foliowym, itp.;
3) zabezpieczony pakunek wstawić pod dygestorium;
4) powiadomić bezpośredniego przełożonego, który podejmuje decyzję o dalszym postępowaniu.

§ 27.

W przypadku uszkodzenia opakowania z jednoczesnym uwolnieniem zawartości oraz w przypadku rozlania lub rozsypania niewielkich ilości substancji chemicznych, należy:

1) udzielić pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wyniku niezamierzonego uwolnienia substancji chemicznych, zgodnie z instrukcją udzielania pierwszej pomocy;
2) ograniczyć do niezbędnego minimum ilość osób biorących udział w usuwaniu skutków uwolnienia (częściowa ewakuacja);
3) włączyć wentylację awaryjną, a w przypadku jej braku wentylację ogólną znajdującą się w pomieszczeniu laboratorium;
4) nie należy wywoływać przeciągu, który może spowodować rozprzestrzenienie uwolnionej substancji na niezanieczyszczone powierzchnie lub inne pomieszczenia;
5) zastosować środki ochrony indywidualnej wskazane w karcie charakterystyki uwolnionej substancji;
6) w przypadku uwolnienia substancji, dla której nie ma obowiązku sporządzania karty charakterystyki, co najmniej należy zastosować chemoodporne rękawice ochronne;

7) opakowanie z pozostałością substancji chemicznej przenieść do pojemnika ochronnego, szczelnie zamknąć i przenieść pod dygestorium;
8) miejsce rozlania zasypać sorbentami chłonącymi oraz przykryć folią ograniczającą wydzielanie par;
9) zabezpieczyć podłogowe kratki ściekowe przed przedostaniem się rozlanej substancji do systemu kanalizacji sanitarnej (matami chłonącymi, folią, itp.);
10) rozsypane substancje lub zużyty sorbent zebrać do zamykanego pojemnika (szczelnego, grubego worka foliowego) i umieścić pod dygestorium;
11) zanieczyszczone miejsca, sprzęty oraz sąsiednie opakowania zneutralizować zgodnie z zasadami podanymi w karcie charakterystyki;
12) powiadomić bezpośredniego przełożonego, który podejmuje decyzję o dalszym postępowaniu;
13) powiadomić służbę bhp.

§ 28.

W przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej, której nie można opanować w sposób opisany w § 26-27, należy:

1) udzielić pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wyniku niezamierzonego uwolnienia substancji chemicznych, zgodnie z instrukcją udzielania pierwszej pomocy;
2) poinformować pracowników przebywających w strefie zagrożenia o zdarzeniu;
3) oceniając poziom zagrożenia, nakazać częściową lub całkowitą ewakuację zagrożonego rejonu;
4) bezzwłocznie powiadomić Jednostkę Ratowniczo-Gaśniczą Państwowej Straży Pożarnej (tel.: 998) lub Centrum Powiadamiania Ratunkowego (tel.: 112);
5) zabezpieczyć strefę zagrożenia przed dostępem osób niebiorących bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych;
6) zapewnić środki ochrony indywidualnej, wskazane w karcie charakterystyki uwolnionej substancji, dla wszystkich pracowników biorących udział w zabezpieczeniu miejsca awarii lub usuwaniu jej skutków;
7) natychmiast wycofać poza strefę zagrożenia wszystkie osoby nieposiadające odpowiednich środków ochrony indywidualnej;
8) ograniczyć do niezbędnego minimum czas przebywania w strefie zagrożenia pracowników biorących udział w działaniach ratowniczych;
9) powiadomić bezpośredniego przełożonego, władze jednostki oraz władze AJP o zaistniałej sytuacji;
10) powiadomić o zdarzeniu służbę bhp;
11) po zakończeniu działań ratowniczych, bezwzględnie skierować wszystkich pracowników biorących w nich udział, na badania kontrolne do lekarza medycyny pracy.

§ 29.

1. W przypadku wystąpienia pożaru lub konieczności przeprowadzenia ewakuacji pracowników oraz studentów, należy postępować zgodnie z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego opracowaną dla danego budynku oraz Procedurą ewakuacji w przypadkach wystąpienia bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia lub życia osób przebywających w siedzibie AJP z uwzględnieniem ewakuacji osób z niepełnosprawnościami, stanowiącą załącznik do Zarządzenia Nr 3/0101/2022 Rektora AJP z dnia 28 stycznia 2022 r.
2. W razie wątpliwości, co do zachowania warunków bezpieczeństwa pracy pracownik ma prawo przerwać pracę i zwrócić się do przełożonego o wyjaśnienie sytuacji.
3. W przypadku znalezienia się pracownika w sytuacji bezpośredniego niebezpieczeństwa utraty zdrowia lub życia powstrzymać się od wykonywania pracy. Pracownik zachowuje prawo

do wynagrodzenia, nie może jednak odmówić podjęcia innej, równorzędnej pracy, gdy usunięcie zagrożenia przy poprzednio wykonywanej pracy nie jest możliwe.

Rozdział X.
Wskazówki dotyczące sprzątania laboratoriów, w których stosowane są substancje chemiczne, przeznaczone dla osób niebędących etatowymi pracownikami tych laboratoriów
§ 30.

1. Należy nie dotykać pojemników na chemikalia, nawet pustych. Podłogi i powierzchnie robocze należy sprzątać tylko, gdy są puste. Należy powiadomić bezpośredniego przełożonego, jeśli powierzchnie przeznaczone do sprzątania są zawsze zastawione.
2. Należy unikać bezpośredniego kontaktu z wodą, którą zmywano podłogi oraz inne powierzchnie w laboratorium. W przypadku zauważenia rozlanych lub rozsypanych chemikaliów należy natychmiast przerwać pracę i nie sprzątać dopóki personel laboratorium nie potwierdzi, że nie stanowi to zagrożenia.
3. Zabrania się dotykać kabli i węży gumowych. Praca w ich pobliżu jest dozwolona wyłącznie w obecności i po omówieniu tego z pracownikiem laboratorium.
4. Należy ostrożnie obchodź się ze śmieciami, w których mogą się znajdować ostre odłamki. Należy zwrócić uwagę na to, że mogą one przekłuć plastikowe worki na śmieci.
5. Zabrania się opróżniania pojemników na śmieci, w których znajdują się odłamki szkła lub chemikalia. Należy powiadomić o takich przypadkach swojego bezpośredniego przełożonego.
6. Używając chemicznych środków do czyszczenia (chemia gospodarcza), należy stosować się do instrukcji użytkowania znajdujących się na opakowaniach z tymi środkami oraz do zaleceń zawartych w kartach charakterystyk lub innych informacjach przekazanych przez dostawcę tych środków.
7. Pracownica, które zaszły w ciążę musi o tym fakcie natychmiast poinformować bezpośredniego przełożonego, aby mógł ją odsunąć od wykonywania pracy narażającej na kontakt z chemikaliami stwarzającymi zagrożenie.
8. Podczas wykonywania pracy w pomieszczeniach laboratoryjnych zabronione jest jedzenie, picie, żucie gumy, palenie, itp.
9. Po wykonanej pracy należy zawsze umyć dokładnie ręce, również wtedy, gdy praca została przerwana na krótko.